

№ 15.

29. gada-

Latvijas Viesītē

Ar pascha viesītēslīga augsta Kaisara veleschānu.

1884.

Latvijas Viesītē iestāk veentēis pa nedēļu.

Matsa ar pēcūtītēchānu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 r. 35 L.
bez Peelikuma: par gadu 1 " 60 "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
bez Peelikuma: par 1/2 gadu — " 85 "

Matsa bez pēcūtītēchānas Rīgā:
Ar Peelikumu: par gadu 1 r. 75 L.
bez Peelikuma: par gadu 1 " —
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu — " 90 "
bez Peelikuma: par 1/2 gadu — " 55 "

Latvijas Viesītē tēl iestots festīveinām
no plūši. 10 sākot.

Valka par flūdināchānu:
par veenos flejas īmālu rātsi (Pētī)-
rindu, jeb to weetu, to iahva rāda eentem,
matsa 8 kāp.

Medaljīja un ekspedīzija Rīgā,
Ernst Plates būtītē un grahmati-dru-
lātāvā un burti-secīvē pēc Pētī-
basnīcas.

Jaunakāhs finas.

Rīga. Pirmā leeldeenas svehtku deenā tīls israhīta no skaitītējeem eemihletā leelsā dseetāschānas luga „Mīljona deht”, us ko daram teatra draugus usmanigus.

Jauna omnibusa lihnija Rīgā tika wakar atwehrta. Schi lihnija fahkāhs no Bodrowa nama, us 2. Weischu dambja, eet zaur Peterhalas eelu gar Kaisara dahrsu, pa Jeklaba eelu lihds bixchāi. Matsa 8 kāp. no personas.

Ergēmes draudē. No tureenās mums pēnahjīs schahds finojuems. Seema ir aīsgabījusi un pawasara atmahlīsi, wīfa dabā fahk mostees jauna dīshwiba, faule fahk fildit semi, sneegs kuhst, ihdens tel sawu zeli, fasalūschas fahnites un stahdi fahk salot un aupt, putnini preezajahs un flāwē Raditaju, ka tos seemā usturejis un apghādājis. Ari mums zilweleem ir japeezajahs un Deewam japeateizahs, ka schi seemā tahda lehma bijusi, ka warejam bes leelahm gruhtibahm sawu seemas darbus padarit, un ka muhsu rūdsu lauki ir labi tikuschi paglabati, tā ka tagad labas zeribas pilni waram fataisitees us wasarajas lauku apstrāhdāschānu. — Bet ne wīsi war preezatees, daudseem ir jarauđ un jabehdajahs; jarauđ ir teem, kas kahdu no mihlajeem kapā guldījuschi, jarauđ atraitnei, kas tīk 4 nedēlas ar wiħru dabujusi dīshwot, jarauđ laulo tam pahrim kas ihfā laikā 3 behrnīmus aīswadija us muhschigu dušu. Jabehdajahs teem, lam sagla rokas ir atnehmuščas to wīss wajadīgako kustoni pēc ustura sagahdāschānas.

Muhsu draudē, schīnī seemā notika jaunu basnīcas pēhrminderu weleschāna. Pehz zirkulara nosazījuma, jaunee bij wehlejami no gruntsnekeem un wehletaji tik wareja buht gruntsneki. 8 tīka eevehlesti tee pātchi wezee un 4 jauni.

Igaunijas siwju audīnataju un svejnezzības heedribas statuti tagad, tā „Rev. Beob.” fino, no domenu-ministerijas apstiprinati. Mehrki, pehz kureem minetā heedriba dsenahs, ir schahdi: 1) ispehīt siwju fugas, wīnu dīshwi un kahdā siā un mehrā ta atkarīga no

ahrigeem apstahkleem; 2) isplatit Igaunijā tā teoretiski tā ari praktiski siashānu par siwim un sveju; 3) kraht us siibas pamatas dibinatus materialus likumu isdoschanai un nosazījumeem par sveju; 4) gahdat par lihdselkleem, ar ko wairot siwju bagatibu Igaunijas ihdends; 5) ruhpetees par siwju dībku eetaijschanu un mahlfliji wadiitu siwju audīnataju; 6) Pahrzelt no zitureenes us Igaunijas ihdeneem tahdas siwju fugas, kuru audīnataja pelnas-siā jo isderwiga. Lai waretu schāi siā jo selmigi strahdat, tad beedriba isrihkos preekhlažjumus un iſſtahdes, eetaijs husejas un siwju audīnatajas un dos avisēs finojuimus var beedribā apspreesteem jautajumeem. Beedribas lozelēsem gada-nauda nolikta us 5 rubleem, bet kas eemaksa 50 rublus us reisi, tas brihwā no wīseem tahakeem māhjājumeem.

Donas, Uralu un Kubanes kasaku apgalbōs, tā „Mosk. Wed.” fino, tīkshot senatora rewīsija isdarita. Rewīsiju usdoschot senatoram Deyeram.

Rostowa pēc Dona. Bataiflas fahdschā, 7 werstes no Rostowas, 22. martā pastrādāts noseegums, kahda otrā tik weegli wiśne-ūsees. Bataifla ir 2 basnīcas, kuras satra pa nakti top apfargatas no 6 fargeem, kas ik gadus eezelami no draudses. Minetā naktī pēc Wosnesenski basnīcas tā fargs stahweja weens semneeks, kamehr wīna 5 beedri sehdeja fargu naminā. Wīsi feschi fargi nokauti no nepastītameem kaubareem. Pehz tam wīni eelaususchees basnīzā un islaupijuschi 6 rbt. naudas un 2 sudraba bīodas. Tad aīsbēgušchi pa dīsīszēka fīdehēm un zēħā wehl nokawuschi weenu no fawjeem, kuru atrada bes galwas. Tā tad 6 rubli deht 7 flep-kawibas.

Minska. Ne tahki no kahda labi paleela zeema, tā „Wit. Westn.” pehz „Araja” tulkojuma fino, pauneneeks, kas tirgojahs ar kurwīscheem un kāstitehm, nonahza wakarā kahdai Schihdeeti pēderīgā naminā un luhdsahs naktī māhju, tā fāmīneeze tam ari laipni atwehleja. Sarunā ar māhjās fāmīnezi pauneneeks ispkāhpaja ne-apdomīgā

wīhē, ka tam kahda sumina nāudas lihds. Zaur to Schihdeete tīka aīsgrahbta no manfas-kahribas. Mākti wīna pauehma kahda duhzi un pahrgreesa guloscham tirgotajam rībli, tā ka tas bij us weetas pagalam. Lībki aplaupijusfe, bīeīmīgā feeweete to eeneja tuwejds kruhīmōs. Nahburgi tomehr bij wakarā redsejuschi, tā pauneneeks ee-eet Schihdeetes nāmā un tadehk otrā rihtā daschi semneeki nogahja us tūreeni, gribedami īcho to pīkt, bet ne-atrada ne pauneneeka ne ari Schihdeetes māhjā. Schabs pēhdejās 6 gadus wežā meitina teem iſtahstija behrīnīschīgā newainībā, tā mahte aīsneħi īwiescho kruftehwu us kruhīmēm. Semneeki nu greefahs atpāklat us zeemu un darija polīzījai finamu, tā Schihdeetes nāmā dīsrdejuschi. Polizijai us tūreeni nonahkot ari Schihdeete jaw bij pahrahakuse un strahdaja meerigi sawu māhjās darbu, it tā nekas nebuhtu notizis. Atnahzejeem tomehr schē kaut kas nelikāhs buht kahrtibā, jo stipra deguma finaka it tā no leelumā grausdetas galas wīfa māhjā bij fājuhtama. Tē weens no semneeleem paflatahs us trahfni un cerauga winas mitē behrīna kahjīnu. Bīeīmīgā mahte bij pate sawu meitīnu fābedfinajus. Diwkahrtīgā flep-kawneeze tīka apzeetinata un gan dabuhs pēlnito algi.

Telegraſa finas.

Peterburgā, 3. aprili. Greeku lehnīneene wakarā abrauzza Peterburgā. Zelā wīna tīka no Winni Majestetehm Gatschinā bāhniši fanemta un lihds pīlei pawadita, kur wīna kahdas tschētras stundas usturejahs.

Parīsē, 3. aprili. Ij Honghoas us Parīsi atnahkūje fina, tā Millo bes kautīna eegahjīs pīlehtā, kas no eenādnekeem bijūse tūkscha un pa datāi ispostīta.

No Anžinas fino, tā strahdneeki, kas no strahdāschānas atrahwīschees, fahlot apmeerīnatees, tā ka dīrīsumā gaidams, tā wīni leelakā skaitī attal ušnemīschot sawu darbu strahdat.

Gefüchsemes finas.

Rigas Latweeschu beedribā peektdeenu, kā jautajumā isskaidrojumā wakarā, adwokats R. Kalnina kungs dewa plaschu isskaidrojumu par driksumā ūche Rīgā nodomato amatnezzibas ispehtischanu (skaitischanu). Klausītajū ūchoreis bij sanazis pahri par 400, kā likahs, pa ūcelakai datāt amatneeli. Kalnina lgs aprahdija behdigo stahwokli, kurā ūchim brihscham muhsu amatneeziba atronahs, isskaidroja, kā ūkitei ūkai tad ūhdsams, kād tāhs zehlons ūssinats, un kā nodomatahs ispehtischanas noluhs nu esot, ūchos zehlonus dauds-mas ūssinat. Zaur ispehtischanu amatneekem ūtſchot atsegti daschi truhkumi amatds, ūtſchot parahditi awoti, kur ūlabaks un ūlehtaks materials dabujams, ūtſchot ūellama darita, un ūaur to ari pirzeji ūvevilkli, winu ūstrahda-jumeem. Pee tam Kalnina kungs ūhkoja atspēhlot daschas publikā ūsrādamas bailes par gruktibahm, kas amatneekem, pebz ūwinu apstalbu ūssinashanas, waretu ūztees gan no walbibas, gan no konkurentu ūfes. Pehz Kalnina ūunga par to ūaschu ūetē ari ūnaja daschi no Latweeschu amatneekem. Ūispah-rigi neweens iħsti ne-issfazijahs pret ūaschu ispehtischanu, bet if ūrunahm wareja nomaniit, kā Latweeschu amatneekem naw iħtas ūstizibas tāhs kommissijas ūastahwam, kas ūihko wiſu ūcho ispehtischanu; jo biħstahs, kā ūinas ūresultati netiltu ūsleetoti Latweescheem par ūaunu, par ūselabu. Bija jadſird dascha aſa ūpeſiħme par ūeediħwojumeem, daschadds ga-dijumds, kā: pehdejā amatneezibas ūſtahdē, hipotelu beedribā, pee ūilfehtu ūelšchanahm, ūkolu ūetē u. z. (B. B.)

Mnhju zeen. tauteetis Waldemar kungs, Kreewijas lugneezibas heedribas daxischamu wedeis, ka „Rusl. Wedom.” stahsta, eesneedsis waldbai garaku ralstu, kura us to skaidrako esot peerahdits, zik nepeeezeeschami wajadfigs, ka waldbiba pabalsta privatu lugu buhwu un priwatu lugneezibu. Waldemar kungs leet preelschä, il gadus is walsts lajes ismalsat 500. libds 600,000 rubt. preelsch premiju isdoschanas juhrtugu buhwetajeem un peerahda zaur skaitleem, ka tahds upuris Kreewijas tirdsneezibai un amateem, un ta ari wiisi walstei, pataupisshot miljoneem rubku, kas tagad no Kreewi tirgotajeem lä frakte (weschanas nauda) teelot ismalsati ahrsemiju lugu ihpaschneeleem. — Mineta awise sinojumam peeshimè, ka Waldemar kga ralxis un projekts atraduschi larstu simpatiju un leetai tuhlit dots tablaks wirseens.

No Weetawas-Ödseenas mums ralsta: Sche
un aplahrtne aitas fahluschas stipri beigtees;
ari leeslopi kriht. Nà domà, pehrenajà flapjà
wafara wainiga. Aitas esot uhdernainas.
Wezi laudis spreesch, ka tillihds fahlschot laist
gands, wehl wairak kritischt, jo tahdi pec-
dshwojumi bijuschi ari 1843. un 1884. g.
(B. W.)

Laudones Odseena. Muhsu pagasts pāstahw no 110 faimneleem, kui wiši, is-nemot kwotu faimneekus, ir eepirkuschi sawas mahjas par dšimtu. Jurjanu galam seme ir lihdsena un laba, turpretim Sihlinu galam kalnaina un flitta. Pirkshanas zena ir mehreena, 150 rbl. dahlderi. Daudsi jaw ir ismalkfajuschi par sawahm mahjahm tā faulto lunga yust. Par sawu zeen, dšimta- kungu mehs loti preezajamees, jo tahdi tif reti atgadahs.

Semi pahrdodot, nesika wis, là to ziti
darija, faiinneelu meschu stuhrischw³ nozirst,
bet kani peegahja robesch²as pee rnuischas
mescha, tam peedewa wehl llaht. Tapat ar
winsch dahuwaja semi preelsch pagasta mahjas
un skolas un palihdseja ari pee ustaifschanas.
Dadehl ari mahjas teek taisitas it loscha.

Uttihstibas sinā efam spehruschi peeteekoschus ūokus. Dseefaschanas kōris muhs reisu reisehm eepreezina ar tschetralsfigahm dseefsmahm. Krahdas reises jaw efam isriktiuschi teatri ar jautribas wakaru, kuxi is-dewahs — peha eesahzejeem — labi.

Laikralstus sche lafa: 8 Valsis, 1 Balt.
Wehstnesi, 1 Leefu Wehstnesi un 3 Mahjas
Weesus. Dwihnuvrahlis Arajs, neware-
damš gitur weetas atraast, ir nomeeteš skolas
telpās. (B.)

No Terbatas raksta avisēi „Now. Wr.”, ka profesors Brauns dabas pehtitajū sapulzē 15. marta esot sīnojis, ka winsch wiſās Mehtrās upē (Embachā) kertās lihdakās atradis puhſlaine lentaš tahrpu. Ari zītās Vidsemes upiteš un esards esot ſchi laite pee lihdakām atrodama, bet ne til beeschi; tā par peem., Burtneeku eſara lihdakās to atradis til pee 33 proz. jeb $\frac{1}{2}$ daſas. Baurto iſſkaidrojams, kadehk pee zilweleem minetōs apgabaldoš lentaš tahrps til beeschi atgadotees.

No P . . . nes pagasta „Ewangelists“ dabujis sinojumi par kahdahm sawadahm tur dseramahm „grehlu - behrehm“. Sinojums slan: Pee mums, tad kahds saimneeks ar sawu faimi un waleneekeem taisahs eet pee wakarina, tad winsch leek isribkot tajā sweht-deenā leelas dñshres. Radi, draugi un musikanti teek pilnā mehrā schajās „grehlu - behru“ dñshres eeluhgti. Swehtdeenā biltneeli, no basnizas pahrbraukuschi, pahtarus noslaitijuschi, sehschahs libds ar eeluhgteem pee bagati ar Deewa dahwanahm apsrauteem galdeem un fahl meeletees. Saimneeks ar „sishwaja gav-kallu“ staiga ap galdeem un is latram weesim laipnigi pasneedf tscharku un usspeesch, laitik wairak dser. Behz ehshanas wezee eesahf no weetas plühtet, trumpet un tukshus neekus pfahpat. Musikanti greesch, kā tribz ween. Jaunekti un jaunelles, nu danzo, so kahjas un plauschi spebj; tad fahl singet, rotatot un wişadi nekahrtigi ahktitees, kā tas jaw arween, pee tahdeem jauneescheem redsams, kueus meeschu un rudsu iswillts gara spehks pahrwarejis. Un Deewam schehl schihs minetahs „grehlu - behres“ teek no ziteem daschurais libds vat otredeenas wakaram turpinatos.

Kurzemes gubernai valsts semes nodoklis 1884. gadā jāmalsā 170,054 rbl., kura summa 16. februāri, tā „Mit. Ztgā” lašams, no Kurzemes gubernas ribkotajū komitejastā išdalīta, tā no desetinas tīhrauma un dahrīa semes malsā pa $28\frac{4}{5}$ lāp. un no desetinas mēscha pa $5\frac{1}{2}$ lāp. un proti:

Sprinlis.	Dahsa un tihruma seme.	Mlechb.	Desetina nodollis.
1) Bauslas	52,386	31,795	14,867 68
2) Dobeles	93,478	23,841	24,589 30
3) Ełumasa	62,915	46,196	18,328 48
4) Talsu	62,109	79,201	20,075 89
5) Ruldigas	57,308	34,080	16,221 92
6) Wentspiles	30,604	91,727	13,001 68
7) Aisputes	60,367	53,661	18,137 02
8) Grobinas	35,507	27,536	10,430 38
9) Jutkies	71,477	57,579	21,123 43
10) Jaunjelgawas	47,563	29,997	13,565 44

Topa 578,714 475,593 170,341 23

No Durbes. 21. februari, plkst. 5 val,
gahja lahds Schihds Z., B. krogā snabi
dsert. Gegahjis eeraudsija winsch tur lahdu
pasibstamu zilwelu (arestantu) kutsch Schihdu
klahtsauza un peedahwaja tam mantu . . .
preelsch isdoshanas. To ari bija noeklaufigees
krodsineeks; schis eefauza arestantu kambari,
tur farumajuschees tee isnahja scheuka istabā
un nostabjabs aif tonbanka. Schihds gribedams
scheftes west, sazija: „Mihle B . . e no winem
jums nekam nedabuhs.“ Pliuksh! nostan
un krodsineeks dewis Schihdam pliki waigā.
Schihds sadusmojees sakampj glahsi un ar
to met krodsineelam. Bet nekas, glahse noltita
pee semes un saplihsa.

Pa to starpu eenahk diwi wihri krogā, kureem krodsineels luhds, Schihdu faseet. Schet to padara. Nu krodsineels wed Schihdu pe meestina preefschneeka — zeen. K. funga, un pastahsta winam to blehdibu. K. funga, turedams winu par riktiyu zilweku, pallauha to, atnem Schihdam paſi un atdod to krodsineekam, lai waretu braukt us Grobini Schihdu peesuhdbset. Otra deenā Schihds apdomajahs un grib zaur otra Schihdu wandonibу salihgt. No-eet un sahк no tam runat, bet krodsineels abtrak negrib salihgt, eekam Schihds 10 rublus mafsa. Kad nu Schihds til dauds nemalsha, valaisch winsch wiſbeidhot par 130 kapeikam. Tuhlit Schihds tam mah̄t atbildet: „Ne neeka es tew nedos,” un ajeet Schihds peē K. funga un ifstahsta tam galu no gala un lubds lai atdod paſi, jo schis ejot eepirzis siwis un nu jabrauzot tabh pahrdot. Ja tagad newarot to ifdarit, tad siwis palischot wezas un schim buhſhot leela flahde jazeesch.

Been. K. kungs lika pafé atdot un krofsteene, ta jaw Schihds bij fazijis, nedabuja ne neela. (L.)

Augschas - Kurseme. Mo tureenas „Rig.
Tablt.“ dabujuse schahdu finojumu: Us-
brukumi beidsamā laikā wairojahs tabbā
mehrā, ka tihti bail paleek. Diwu mehneschu
laikā Lauleschas tuwumā, kahdas 4 werstes
no Griwas meestina, tikuschi nonahweti
diwi zilwelki, tomehr slepawahm wehl na-
ne pehdas peedfichtas. Nahdās Serewinischekas
muischai peederigās mahjās, kur attahsi us-
buhwetā naminā dsibwoja wihrs, kam nafti
usbruka 4 rasbaineeki. Tee no wina prafja
naudas, bet tad winsch, naudu nedodams,
pretojahs, tad rasbaineeli winu tā fabaus-
juschi un mozijuschi, ka winsch bij aisdwedams
Dinaburgas slimnizā. Rasbaineeli winu
bijā pee rebeles pefehjutchi un tad apalsd
lahju pehdahm salmus palikuschi un to
aisdvedsinajuschi; bes tam wehl winam bija
uasi muguru fagraissjuschi. — Zlukste
meestina tuwumā diwu nedetu laikā us leel
zeta usbrukuschi diweem zilweleem, tos ap
laupijuschi; tomehr schinī reisā laimejah

weenu no slepkawahm sakert. Lai gan vo-
lizija nekahdus puhlinus netanya, temehr
sahdsibas un eelaufchanahs wairojahs, tapebz
buhtu wehlejams, ka jemes polijas speh
tiktu pawairoti.

Igaunu fugnezibas beedriba „Binda“ eefuh
tijuse „Heimathei“ schahdu isskaidroschanas
ralstu: tad wairak Igaumu un Wahanu avischu
par „Bindas“ generalsapulzi 5. marta sch. g
ispanduschas nepareisbas domas, tad meh
uisskatam par jawu peenahkumu, dot wajadsig
isskaidrojumu. Generalsapulze P. Weitzenberg
kas lika vreelkschā. Lai beedriba areehkingiotere

un slehdsot sawas darischanas. Winsch atrada schini leetā dauds pretineelu un tadeht atkahpahs no preefschneeka amata; pee tam ari atteizahs no 5000 rbt. atslihdinaschanas naudas, kuru bija nolihdsis pee kontraktas flehgschanas ar "Lindu". Lihds ar to tika agraka beedribas walde atzelta un usaizinata par sawu greiso darischanu weshamu, zaur kuru beedribas atzijas bija nokrituschas us 83 rbt., nobot rehkinus. Tad zehla jaunu walbi. Par darischanas wedoscho direktoru tika eezelts galdeeks un tirgotajs P. Schreim lgs if Peterburgas un par wina valihgeem — skroders P. Rebbi, nama ihpaschneeks M. Saar un tirgotajs A. Althof if Neweles. Atteezotees us daschās awises ispaustahm negodigahm melschanahm, mehs issokam, latahs ir tukshas walodas, bet kas tomehr "Lindai" war skahdet. Ihpaschi ir runats tizis pret jaun-eezelto waldi. Par tagadejo darischanas wedoscho direktoru jasaka, ka winsch wairak gadus dsihwojis Peterburgā, tur winam bija goldneezibas strahdatawa un kur tas ari ar tirdsneezibū darbojahs. Beedriba ir nostahdijuse derigakos wihrus few par waditajeem, un tadeht tahdas melschanas ir sahpigi ne tika preefsch scheem wihreem, kuru darbs jaw ta la ta gruhts, bet ari skahdigi beedribas darboschanai. Newajag aismirft, la "Lindai" uftizetahs summas wisas ir nabagu kaushu manta un ar sweedreem un publineem pelnita. Tadeht lai wehl nepaleelina skahdi zaur prahdu klaju maldinaschanu, bet lai wairak rubpejahs par saudejumu pama-schanu. Lai latrs Igaunis strahda "Lindai" par labu, zit wina spehlā stahw, lai strahda preefsch beedribas weiginaschanas un winas darischanu attihstishanas, — tad pametumi atkal tiks atdabuti, pelna panahlta un beedriba sawam usdewumam — Igaunu lugneezibū attihst — tuwinata. Mužju augstakā zenība lai ir greesta us meeru un fatizibū wisas leetās un darischanas!

"Lindas" beedribas walde.

Witebskā 24. martā basnīzā par deewkal-pochanas laiku notika briesmigs skandals: pilsehtas domneeks Aleksanders Potaschko wairak reises ar rewolweri isschahwa us preefsteri Gnedowsku, bet par laimi trahpija tika weegli ausi; pehz tam Potaschko schahwa us fewi, bet ari netrahpija. — Tā Potaschko la Gnedowskis abi esot godigi, no wiseem zeeniti wihri, un tadeht brihnoschanahs leela, la tahds skandals starp wineem warejis notilt. Behri starp wineem reisi bijis strihds par basnīzas naudas derigaku isleetschanu; pehz tam wine sawstarpigā istureschanahs tikuše weenumehr kaidigaka, kamehr nu beidsot tahdu galu nehmuse.

Wehstule is Witebskas. "Mahjas Weesa" Nr. 12, 90. lapas puise no Weetalwas, atrodahs garaks ralsts, kura correspondents (sinotajs) jaka schaubidamees: "Deews sin, ka wineem tur us Kreeviju aiseebameem ees!" Scheem wahrdeem par isskaidroschanu, pa-sneebju sħe lahdas rindinas no scheit dsihwodameem Latweescheem, Witebskas, Smolenkas un Mogilewas gubernijas. Schejeenes Latweeschi Witebskas gubernija un aprinki, pirmee eenahzeji ir bijuschi no "filtas-semes" proti Jeiflas. Preefsch kahdeem 20 gadeem tee te atbraukuschi un tejeenes meschds us dsihwi nometusches. Tagad tee wiſi ir labi eedsihwojusches un daschi pat labi bagati. — Seme ir pa datai us dsimtu nopirkta; pa

dalai atkal nomota. Semes augli ir schajds pagahjuschi gaddis bijuschi druszin labaki neka Widsemē. Schejeenes puſi war salihdsinat ar Lejas-Kursemi. — Labibas zenas ari naw dauds lehtakas la Riga. Jo kamehr dſelſszelſch ir eetaisits, war weegli lihds Riga labibu un līmus nosuhtit. Pretschu uspirzeji ir tika Schihdi. Semas zenas, un ari nomas nauda katu gadu eet netizāma augstuma. War rehkinat ta us 10 prozent, par provi: kur schini gadā maks 30 rbt. par desetinu, tur nahloschā gadā jamaska 40 rbt. par desetinu. Ap leelakam pilsehtahm zenas naw nemas lehtakas la Baltijā. Tika werstes 70—80 no pilsehtas war dabut wehl labu semi par 15 rbt. desetinu. Nomneeki, kas agrak eenahuschi, un lam dsihwi eesahlot pascheem bij nauda ar to sapirkli lopus un wajadfigus semkopibas rihkus, ir tagad turigi wihri valikuschi. Ziti kas atkal bij gluschi bes grashā, pee dascheem leelgruntneekem mescha gabalus preefsch isnomaschanas fanehmušchi; teem kungi bij dewuschi lopus, sīrgus un daschās zitas leetas; un ir tagad labi eedsihwojusches. — Tā tad, tagad kur agrak willi un lahtuschi sawus midsemis taisija, un kur rudens naktis willi sawas gaudi balsis fa-weenodami puhtin, puhta, tur tagad smuks ziemats ac labi aplokteem tihrumēem ir redsams. Sem Latwju darbiga zirva skaidrojahs Polijas meschi. Ari mescha swihri katu deenu masinajahs. Jo starp Latweeem ir ir dauds gehgeru kas agrak truhka. — Pee semes pirlschanas un nomaschanas kontrakteem wajag buht loti usmanigam, jo teek wijs raflii Kreevu walobā, kuru dauds atnahkusee Latweeschi neprot. Pilsehtās gandsiho tahdi widutaji jeb peewedeji (melleri). Tahdi tad daschu reis no kontraktas dwejeem sanem leelas sumas naudas; daschreis pat lihds 500 rbt., un aehmejam isskaidro kahds kontraktas. Bet tahds tas daschreis nemas naw. Tur ir eewestas tik ne-ispildamas punktes un ari nomas nauda ir leelaka kālihgta; tahdas weetas nolaupa nabaga nomineekam wiſi mantu; to iſdzen ahrā wehl parahddis ekritisches. Ari pirzejeem noteek blehdibas un nelaines. Man pascham gadijahs dīrđet, kā weenam atnahdamam Widsemee kam nogahjis slīkti. Tas atnahzis kahdus desmit gadus atpakač, un bijis tā ap 1500 rbt. skaidras naudas. Un kād scheit tik pahrdod wiſi mušchi, tad wajag beedrotees jeb taisītēs kompanijā. Tā ari nu atnahkuseis melleja beedri, kuru ari atrada un tad preefschkontrakti nolihga. Peenahjis terminisch kura wajadsejis wiſi naudu samassat. Labais beedris nolihjis ar pahrdeweju lihgu; kura kungs tam maks 400 rbt., lai gahdajot, kā rokas-naudu paspeblejot. Blehdigais beedris tik rokas-naudas bijis eedewis 200 rbt. Tā ari bija wiſi rokas-nauda, 1000 rbt. pagalam. Nu bij wiseem leeleem sīrds-ehsteem par spīhti par nabadfigu nomineeku jahaleek. Tadeht labi wajag sīrgatees no tahdeem wīlīgeem beedreem waj mekle-reem! — Tā tas nu ir ar semes pirlschamu un renteschamu. Bet nu drusku par rokpēku sadsihwi Kreeviju. — Ruhmes weetas ir dauds lehtakas la Baltijā. War sīgat tik par pus to paschu war dabut. Bet ar darbu jeb pelnu ir loti schwati. Kātris Latwju ūimneeks ir tā eerikteees, kā ar

sawu familiju ween apstrahda īawus lauktus. Un ja lahdam wehl strahdneelu ir wajadsiba tad fader Kreewus; kuri ir toti lehti. Weens Kreewu puisis par gadu lones wairak negrib la 50 rbt. un drehbes. Latweetis finams par to newar eet. Kaut nu gan weiksmes sinā, diwus Kreewus rehkinia us weena Latweescha, tad par kālpeem us Kreeviju newar nahlt!

Molpesni, kas sawas grabaschās pahrodami, zela-naudu un wehl kahdu grāti wairak sawahldami, zere Kreevija lehtaki kahdu rentes weetu dabut. Un tahdas ar' ir til eelsch mescha semes; kur jauni tihrumi un pīwas ja-eetaisa un mahjas jabuhwe. Rente-schana us wegas semes ir kāti dahrga, un ir ari wiſa rente Polu nabadsigeem un paraddis ekritisches leelgruntneeleem eepreelsch ja-nomaksa. Tur finams rokelnis newar. Bet no tahdas jaunas mescha weetas, kam naw lihds 300 rbt. naudas, domu to padomu, lai labak ne-eefahk. Jo wiſa maiſe pūs-trūs gadus jāpīk; meeschi preefsch wasaras. Jabuhwe mahjas, kā bes naudas newar. Wajag kēgelu preefsch krahnsim, engu preefsch durwim u. t. pr. — Kad nu gādahs, kā truhkums jauno arendatoru speesch, tad tas warbūt domā aishmetees. Bet pee ka tad nu domā eet? Pee Latweescha? Tas jauns un dsihwi wehl eesahldams ir tukshs. Pee Kreewa, kam pascham jaw nela naw; waj kād ari tam tas buhtu; to winsch tew nedos! — Tad wajag kāti ap-domigeem tahdu dsihwi eesahlt. Tas nu buhtu laizīgā sinā ihsās pahrlats par Polijas Latweescheem. Bet nu kahdu wahrdū wehl garigā jeb basnīzas sinā. — Kātra gubernijas pilsehtā atrodahs weens garnisona mahzitais, kārš ari ispilda weetu pee semju draudseim. Bet tam wehl ir Witebskas gubernijā Polozkas, Dinaburgas, Krihburgas, Reseknes un Lūzinas aprinkis ih-paschās draudses. Pareisitizigeem atrodahs til Witebskas gubernijas pilsehtā kahds preefsteris, kā teem par gabu diwreis deew-wahrdus Latweeschi walobā tura. Skolas teem nelur naw! — Ewangelijskem Luter-tizigeem gan kātra pilsehtas draudse ir weena draudses skola (isnemot til Witebskas draudsi, kur tagad draudses skola ir isnihkuse, tapehā kā naw skolotaja. Un basnīzas rahte ari negrib naudas dot preefsch skolotaja lones. Wahzu skolotajs atkal Latviski neprot.) Luteristī behrni ari no mahzitaja neteek pahrlantsi, kā tas Baltijā noteek. — Zaur to ari noteek tas, kā jauna Latwju pa-audse. Polijā neprot ne lasit, ne rakstīt. — Tā nu beidsu sawu rakstu un waru Juhs, zeen. lasitajs un skaita lasitaja atlaist pee zītu rakstnieku rakstojumu zārskatishanas. Un schoreis ari parvāsara laikā un skītās zīlds newarehs smagee pastes rati par schagareem noliktu šoſeju un tschākās futa ūīdīnsch par ismirkuscheem dambjeem smagaku weh-stuli atwilkt. — Gaidīsim lihds zeli buhs noschuwuschi; war buht ees labati. — Tad nu fanzi us "atkalredfeschanas!"

Kahds Latweetis.

Kanno. Jaunais kātoku preefsteris L. J. tureenes labakais spredikotajs, apnehmees, atkāptees no sawa mahzitaja amata un preget B. jaunkundsi, kā ari kātoku tīzibas. Bet tā kā kātoku preefsterem prezefschanas zīschi noleegta, preefsteris pahret luterāns. Wa-

jadfigà atfauja jaw dabuta no eekschleetu ministerijas.

Warschawà preefsch kahda laika Landawa bankas kantoris tika aplaupts par 155,500 rublu un bankas ihpaschneeks issolijs 10,000 rublus goda-algas tam, zaur kura palihdsibur sagta nauda tiftu atkal atdabuta. Pehz 5 mehniescheem kahda deenà kapfehtas-usraungs Wisnewskis pamanija sweschi seeweeti, kas nahza bailigi un slahpsidamees no kapfehtas pa leelajeem wahreem ahra. Sweschineezi apturedams, kapfehtas usraugs pee winas atrada leelu valu papibra naudas, pamisam 106,200 rublus un tadeht to nodewa polizejai, kur sweschineeze tika pasiba par Mosinska seewu, kas bij isrikkojis Landawa kantora aplauptschanu un tadeht nu nebij lo schaubitees, ka pee winas atrasta nauda Landawa ihpaschums. To eewehrojot tad nu kapfehtas usraugs pagehreja issolito goda-algu, bet Landaws gribaja dot tikai kahdu masuminu, aibildinadamees, ka Wisnewskis tak wairak ne-esot darijis, ka tilai sawu peenahkumu. Ur to nu schis nebija meerà un apsuhsjeja Landawu pee teefas. Pirmà instance nospreeda, ka kapfehtas - usraugam jadabu issolita goda-alga un tapat ari otrà instance, kad Landaws ar pirmo spreedumu nebija meerà. Aprehkinot issolito goda-algu pret atdabutas sumas leelumu tad nu Wisnewskis dabuja 6824 rublus un bes ta wehl Landawam bij ja-ismalka prozeses isdoschanas, kas istaisija 171 rubli. (Ar.)

Kreewu awise „Nowoje Wremja“ weenà no pehdeejem nimureem atkal pasneegufer rafstu par Leischu jautajumu. Wina is-faidro, ka Leischu tif sem Kreewu waldbas warot usturet sawu tautibu un walodu, jo zitadi tee nekahda wihsé newaretu glahbtees no pahrpoltoschanas waj no pahrwahzochanas. Awise sawa raksta pahrrunà ari ta faulto abe-jez jautajumu, proti kahdeem burteem Leischu grahmatas buhtu drukajamas. Pehz taga-deja lituma, Leischu grahmatas war tilt drukatas til Kreewu burteem. Schis likums ewests til jaunaka laikà, pehz pagahjuscha Polu dumpja. Bet ta ka Leischu agrak leetoja Latinu burtus (ar kureem ari Polu grahmatas teek drukatas), tad wini lihds schim naw warejuschi aprast lasit jaunahs grahmatas ar Kreewu burteem. „Nowoje Wremja“ tadeht leek preefschà peenemt kahdu pagaidu sistemu, proti, ka Leischu grahmatas wehl kahdu laiku tiltu drukatas pa dafai ar Latinu burteem. Zaur to Leischu labaki tilfchot attureti no Polu grahmatu un la-lendaru leeloschanas. „Nowoje Wremja“ jaw agrak daschu reisi ijsfazijuse tahdas domas. — „Sowrem. Ijwestija“ schini jautajumà eet wehl tahlik. Schi awise dod padomu, ne til ween Leischu grahmatas leetot Latinu burtus, bet ari Kreewu grahmatas preefsch wineem tilt drukat Latinu burteem, lai teem zaur to schi waloda waretu jo weeglaki tapf pee-ejama.

No Saratovas gubernas „Gesti Postimees-am“ pehz „Balt. Wehstnescha“ tulkojuma par sunu ustigibu raksta schahdu notikumu. Schi seem austà laikà kahds medineeks brauzis medit un peegi suni winu pawadijuschi. Wehla walara sirs pahrnahzis bes medineeka un sunem. Mahjas laidis par to dauds nebehdajuschi, domadami, ka medineeks buhshot eegahjis laut kure krogà atspirdinatees un sirs pa tam no ankstuma atmuzis mahja.

Bet kah medineeks un suni otrà un treschà deenà ari nepahrnahkuschti, tad mahjas laidis gahjuschi mellet us zeemeem, bet nedabujuschi nekahdas wehstis. Pehdigjini gahjuschi mellet us stepi, kur bfiredejuschi sunus schehli lauzot, un atraduschi medineku nosaluschi un sinegà eeputinatu. Ustizige suni ne-atstabjuschi sawa lunga lishki, bet nokesjuschi sinegu un laisjuschi to, brihscham disti kaudami, itin ka gribetu to atdihwinat, pee tam tschetri deenas un nakti isturedami badu un aufstumu.

Rasand, ka „Rus. Kur.“ fino, kahds unterofzeers pahrdewa tirogajam R. ta ap 100,000 patronu, wehrtibà 7000 rublus, par tilai 600 rubleem. Tirogajis nosuhitiya wairak wedejus pee pulvera-pagrabu un lika pahrewest mineto prezji ka „naglas“ us sawu bodi. Kamehr nu tirogajia laidis publejabs, isbehrt pulweri no patronahm, te wina drehbsi mas-gataja eenahza bode, aispibpeja papirosu un nosweeda, neko par to nerehkinadama, degoscho febrkozini us schahm jaunmades naghahm, zaur lo iszehlahs masa eksplosija. Sprahdeens bij deesgan tahti dsredams un ta tad pehz masa brihtina polizija bija klahnt un atrada pee kona ihpaschuma pastrahdatu sahdsibur. Wainigais unterofzeers tika ap-zeetinats, bet no naudas pee wina ne-atrada ne wehstis. Us schai fina preekschà zeltu jauntajumu tas atbildeja, ka wairak ne-esot dabujis, ka tilai 150 rublus. Kahdu dafu no schahs naudas tas esot istehrejis pats sawahm wajadisbahm un atlikumu isdalijis nabageem.

Ahrsemes finas.

Politikas pahrschts. Wahzijas keisars Wilhelms bija nesen atpakkat fa-aufstejees un schi fa-aufsteschananhs winu til stipri sanehma, ka winam us gutu bija janoleekahs; bet tagad nahl finas, ka augstaas slimneeks esot pilnigi isweselojees un eerasta kahrtibà atsal sawus waldischanas darbus usnehmis; starp zitahm leetahm winam ari bijuse garaka faruna ar firstu Bismarku.

Kahdu partijas awise „Germanija“ nesen pañneedsa sunu par kahdu farunu starp Italijs ministru preefschneku Depretisu un Wahzijas suhtni Romà. Schini farunu Depretis esot schehlojees, ka Austreeschi apspeeshot Italeischu tautibu Trieste un pee tam wehl isrikkojot usmusinajumus pashcha Italijsa pret Italeischu waldbas. Depretis tad beidsot esot isfazijis wehleschanos, ka Bismarks schini leeta runatu kahdu wahrdi ar Austreeschi walbibu. Tagad Bismarks preefushtis „Germanijai“ rafstu, kure tas pasino, ka minetd awise fina esot bes pamata un la tahda faruna starp Depretisu un Wahzijas suhtni Keidelu nemas ne-esot bijuse. Bet kah awisei „Germanijai“ ir Romà labas faites, tad nemas naw tizams, ka winas sinojums pilnigi isdomats. Awise ari apsola par scho leetu dot turpmak isflak-droscham, bet eepreelsch gribot nogaidit, kad winas sinotajs buhshot Bismarka atbildi lasijis.

Wahzu flamenà dsejneeka, Emanuela Geibela paglabaschana Libekà notikuse festdeenu. Pee paglabaschana peedalijahs Libekas eedsihwotaji un daschi eewehrojami rafstneeki un mahkslineeli is zitahm Wahzijas malahm. Tomehr no waldbas un augstaku kahrtu pujses nenotila nekahda ihpaschi leelsaka peedalischana, ka tas pee tahda eewehrojama dsejneeka behrehm Franzija waj Anglia buhtu notizis.

Tik ween trohamantineeks un Bismarks bij aissuhlijuschi kronus, lo nolikt us dsejneeka fahrka. Un pee tam wehl eewehrojams, ka Geibels ne buht nebija brihwprahrigs polititis jeb waj rewoluzijas dsejneeks, bet turpretdaudskahrt pretojabs rewoluzijas dsejneekem un arweenu rafstija koti mehrenà, konserwatiwà garà. Bet Wahzijà pee augstakahm kahrtahm naw atrodama nekahda leela zenischana pret wihsreem, kas strahda ar spalwa. Zita leeta, kad wihrs ir generalis, tad winis tuhlit paleek par eewehrojamu.

Anglu apatschnamam no waldbas putes eesneegts ilgi gaiditais preefschlikums, proti Londones pilfehtas waldbas reforma. Londonas pilfehtas waldbiba wehl dibinajahs us dascheem wezlaiku liskeem un pamateem. Katrai pilfehtas dafai ir sawa fewischka waldbiba un nekahdas wispahtigas Londonas waldbas now. Ari ta faultais Londonas lordmajors (pilfehtas galwa) teek eezelts tilai no weenans pilfehtas dafas, proti ta faultahs „Siti“ jeb wezpiilehtas, un wina spehls ari issteepjabs til par scho pilfehtas dafu. Pehz jaunias reformas nu tilks dibinata weena wispahtiga Londonas pilfehtas dome is 240 lozelkeem, kas no pilfehtas eezelami us trihs gadi. Dome tad is sawa widus eezels lordmajoru, kura amats buhs bes lones (ka ari tagad); bet winam buhs weens palibgs, kas dabuhs loni un nebuhs ik gadus no jauna zelams. Bes tam wehl daschi ziti sibkumi, bet tos te wihsus newaram peeminet. Apatschnamà schihs reformas peenemshana drojchi gaidama.

Par Franziju runadami, waram schahdas finas pafneigt. Dascha wezu mischneelu zilschu pehznakamee, kas nodishwojuschi sawu mantu, tagad sahkuschi prezjet bagatas Amerikaneetes, kas kahro pehz kaneem tituleem (nosaukumeem). Nesen atpakkat notiluje tahba preziba. Prinzis Karlo Ponatoriskis, pasibstama Franzischu marschala Ponatoriski pehznakamais, apprezejis jaunu bagatu Amerikaneeti, Godardu jaunkundsi. Ponatoriski ir is kahdas wezas Potu zilts, pee kura peddereja ari pehdejais Potu lehnisch Stanislaws Ponatoriskis. Minetais Franzischu marschals, knass Josefs Ponatoriskis, no leisara Napoleona I. bij isredsets par Potu lehninu, ja Napoleonam buhtu isdeweis, 1812. gadà pahrvaret Kreewiju. Marschals Ponatoriski atrada nahwi Leipzigas laujas laikà 1813. gadà, noslihdamis Elsteres up. Ponatoriski zilts, kaut gan wehl turedamahs pee Potu tautibas un Potu leetas, tomehr pastahwigi dshwo Franzija, ka daschi ziti Potu, kas Potu dumpja laikos aibehguschi is Kreewijas.

Ka lasitajeem wehl atminams, tad Franzischem Madagaskaras salà (pee Afrikas) iszehlahs karsch ar tureenahs eedsihwotajeem Howeesscheem. Tagad nahk schahdas finas, ka Howeesschi Madagaskara gatawojotees us stipru pretestibu pret Franzischem. Wini no daschahm pufehm esot dabuhschi labus kara eerothchus, un pee wineem ari esot eerduschees kahdi kara leetu prateji is Eiropas. Tamatawas tuwuma no wineem teekot usmestas slanfis. Howeesschi teekot stubinati us pretestibu no Anglii konfuta.

Suakimà nesen atnahza weens hatalons Egipieeschu saldatu, tas pastahw is 827 wihsreem ar 7 Anglu un 32 Egipieeschu wihsneekem. Bes tam wehl turp suhtiti 500

Anglu juhras saldati isj Aleksandrijas. Zik drīhs schee tur buhs nonahkūchi, tad wiži ziti tureenās Anglu kara-pulki atstahs Suakimā, kā finams, tad Anglu waldbiba negrib Suakimā turet leelu Anglu kara-spehku, tadehkā tureenās gaiss preeksh Ēiropeescheem naw itin weseligs. Anglu juhras saldati, it ihpaschi tahdi, kas jaw apradušchi ar karstaku gaisu, turpreti weeglaki panesihis Suakimas gaisu.

Osmans Digma, par kura aibehgschani pee melu praveescha awises nesen sinjoja, ne-efot wis aibehdsis, ka tagad israhdijs; wišch wehl usturotes Suakimas tuvumā. Pahris zilshu wehl turotees pee wina un wišch efot eefahzis farunas ar scheiku Mar-gani, kas stahw us Anglu puses un kas bij usnehmees, padarit Osmana Digmās dumpim galu.

No Persijas nahk schahdas finas. Nuhpes, ka agrakās Heratas pahrwaldneels Ejub lans is Persijas ne-aiseetu us Turkestanu pee kree-weem un nefahktu ar Kreewu palibdsibu atkal issteekt fawas rokas pehz Heratas waldbibas, tagad suduschas. Persijas schahls eerahdijis Ejub kahnām Meschedas pilsehtu par dsib-wolli, kārā tas bes waldbibas atkaujas nedrihst atstah. Tomehr Afganistanes emirs Abdurachmans wehl ne-efot vilnigi meerigs, bet efot is Kabulas dewees zelā us Heratu, gahdat, ka schi pilsehta tiltu stipri apzeetinata.

Austro-Ungarija. No wezeem laikeem pee Austrijas leisareem eeradums, kahds zetort-deenas walārā, pehz Kristus preekshībimes, masgat 12 zilweleem kahjas leisara vili. Tā pat dara ari leisareene. Preeksh schihs zeremonijas teek isredseti wišvezakēe wihi un wišvezakās feewas no semakahm schīrahm. Leisars tad masga wihiem un leisareene feewahm kahjas, pehz kam tad wetschi un wezenes dabon finamu naudas dahanu. Schogad leisareene swetku laikā naw mahjās, bet usturahs Heidelbergā un tadehk wezo feewu kahju masgaschana newar totilt. Bet lai wezenes, kas jaw bij isredsetas, par to nenoklumtu, tad winas dabon eerasto naudas dahanu. Isredseteem 12 wihiem schahds wejums: diweem ir 90 gadu, diweem 89 g., septineem 88 g. un weenam 87 g., kopā 1061 gads. Wezenehm kopā ir 1083 gadu.

Weiskirchizā, netabt no Teplizas (Bohemija), melderis tika zaur kahdeem blehscheem beslaunigā wihsē aplaupits. Schee blehschi bij pahrgehrbuschees par teesas un polizijas lozelkeem un peepeschī nonahza nakti pee melderā, kraitit wina dsibwolli, tadehk ka melderis efot apsuhdsets dehk walsts naudas papihu pakalaišchanas un ari dehk peederibas pee sozialistu partijas. Kaut gan melderis no tahdeem grehkeem neka nesinaja, wišch newareja leegt kraitishanu wihiem, kuru tureja par teesas lozelleem. Wišch tadehk ari bes pretoschanahs atslehdsa fawit naudas kāpi kārā atradahs daschadi walsts naudas papihu, kuru wehrtiba kopā bij 40,000 guldenu. „Ismekletaji“ pehz papihu aplukoschanas iffludinaja tos par pakalaišteem un, kā saprotams, panehma tos lihds, apstelledami melderā us teesu otrā deenā. Pee tam wini peekodinaja melderā, nespert ne sota is fawahm mahjām, un ja tas negribot apsolit to zaur parakstu, tad tuhlit wini buhshot apzeetinat un west us zeetumu. Melderis apsolijahs pallausit, pehz kam „ismekletaji“ wehl pafludinaja, ka ari melderā kāpi un deenastineitas nedrihstot

atstah namu, un droshibas pehz eeslehdīa schos deeuastneekus istabā. Tad tee aifgahja ar apkihlateem naudas papihreem. Otrā rihtā fina par melderā nama kraitishanu ahtri ispanidahs, un kārā fahla pakā mellet, tad drīhs israhdijs, ka te bij notizis beslaunigs blehschu darbs. Waj blehschus isdozes fahrt wehl nesinams.

Anglija. Edinburgas universitate schai gadā fwin fawas pastahweschanas 300 gadu jubileju. Us scheem swetkuem no universitetes isdota grahmata, kura atstahstita universitetes web-sture. Is schihs grahmatas redsams, zik leelas dahanas preeksh augstskolas mehrkeem Anglijā teek pasneegtaas no privat personahm. Proti no 1858. gada fahlot ween tījis dahwats: 580,000 rublu preeksh jaunu profesoru waj dozentu weetu dibinaschanas, 180,000 rbl. preeksh profesoru Iones pa-augstinaschanas, 1,420,000 rublu preeksh daschadahm finatnibas cestahdehm pee universitetes, 900,000 rublu preeksh studentu stipendijahm, 1,300,000 rublu preeksh buhwelh un 140,000 rublu preeksh daschadahm ūhlahm wajadibahm. No schihs dahanahm ihpaschi ja-eewehero leela summa, kas dahanata preeksh studentu stipendijahm. Kā finams, jaunakās laikās Kreewijā daschi wezlaiku drangi fahfuchi par to schehlotes, ka par dauds teekot dahwats preeksh studentu stipendijahm. Zaur leelo stipendijs pulki par dauds nabagu kauschu is semakahm fahrtahm dabonot augstskolas mahzibū un no tam zelotees daschadi nelabumi. Bet nu mehs redsams, ka tāi walsts, kur wiha fahfihwes un tautas attihstiba wišlahrtigali eet us preekshu, proti Anglijā, wehl dauds leelakās summas teek dahwatas preeksh studentu stipendijahm ne kā Kreewijā, kaut gan Anglijā bes tahdahm stipendijahm dauds weeg-laku waretu istilt, jo pirmfahrt tur nebuht now tahds mahzitu wihiu truhlums, kā Kreewijā, un otrahart bagatiba tur isplatijuhs ari pa widejahm un pa dafai pa semakahm schīrahm, tā kā tur nemas nerodahs tildauds nabagu studentu, kā Kreewijā. Bet Angleem bāi, ka tomehr daschi nabagi jaunekti, kureem warbuht leelas gara dahanas, naudas truhluma dehk nepaliktu bes augstskolas mahzibas, zaur ko tehvijsai waretu pasust leeli labumi. Tadehk wini droshibas pehz wehl dahan leelas summas preeksh studentu stipendijahm. Tas war deret par pamahzibū tumfības draugeem zītas semes.

Tonkina. No tureenās fino, ka Tanghoas provinžē 5 Franzschu missionari kopā ar 30 jaunkristiteem eedsimteem eedfahwtajeem no tureenās pagānu pulkeem titušchi nogaslinati. Kā jaw sirots, Franzschu spehla wirskommandeeris Tonkina nospreedis isrikot ekspedizijs us Tanghou. Waj schi ekspedizijs titušie nospreesta pehz minetu slepkawibas darbu pastrahdaschanas, jeb waj otradi, slepkawibas no eedfahwtajeem padaritas tadehk, kā Franzschu cesahla pret teem ekspedizijs, wehl nesinams.

Seemet-Amerika. Wahzijas suhtnis Washintonā Eisendechers drīshumā tīkshot at-faults. Tā tad starp Seemet-Ameriku un Wahziju diplomatiskās faites buhs puspahr-rautas, jo Saweenota-Walstju suhtnis Berline Sardžents jaw nesen tika atsankts, un laikam neweenam no atsankteem suhtneem pehnahzejs netiks eezelts. Kaut gan abas walsts, atsankdanas fawis suhtnis, pee tam rahda weena otrai wišlaipnalo gihni un

apgalwo fawu draudību, tomehr pašchi notikumi runā zitadu walodu. Augļi no Bismarķa prastahs ufweschanahs Lākera lihds-juhribas adreses leetā fahk lehnām parahdītees.

Statistiska amatneezibas skaitischana Rīgā.

Nolukā us gaidamo statistisko amatneezibas skaitischanu Rīgā, statistiskā kommisija beeschī ween peeprafits, kahds praktisks labums schahdam darbam un waj wina isnahkums nahkamā laikā netiks isleetots par peemehru, pehz ka no jauna isdalit waj pa-augstnat nodoklis, tā kā statistiskā kommisija eeslatija par wajabstigu man usdot, lai atklahti atbildu us abeem scheem peeprafijumeem, lai tee Rīgas eedfahwtaji, kuri stahw taisnā fakarā ar scho statistisko amatneezibas skaitischani, no tam tiktu attureti un atgahdinati, ka aiz intreses truhluma preeksh scha darba waj aiz bespmatigas ne-ustizibas pret to pašchi few ne-ekofostos pirkstā. Jo nodomata statistiskā amatneezibas skaitischana notiks ween igi muhfu pafchū ruhpneezibas un amatneezibas labā un winai naw ne kā hāzita mehrlā, kā muhfu ruhpneezibai un muhfu amatneezibai pafneegt nepeezeeschamos lihdseltus, ko slaidri eepahtees ar dascheem truhlumeem un robeem, kahdi atronahs muhfu amatneezibas tagadejā likumigajā organizācijā. Ja nu tadehk ruhpneeki waj amatneeli atraujahs no schahs skaitischanas, jeb, kas wehl kānaks, ja wini, pasneegdami nepateesas finas, isgahda nepareisu isnahkumi, tad ruhpneeku un amatneeku pafchū waina, ka ne-atron lihdseltu un zelū, zaur kureem un pā kureem isnahzinat finamus nelabumus, kahdu naw mašums. Ne walsts waldbiba, ne pilsehtas walde, ne tīrgoschanas walde statistiskās kommisijas naw usslubinājuscas us scho darbu, bet Rīgas amatneeli beedribas amatneezibas kommisija, kura gadeem jaw, statistisku finu truhluma dehk, pilnigi newar attihstitees fawā darbu laukā, un Rīgas techniskā beedriba, kura tā pafchā truhluma dehk top faweta fawōs zenteens muhfu (leel- un ūh-) amatneezibas weizinochanas finā, kānehr ari statistiskā kommisija pate us fawu roku bij spraudušebs tahdu pat mehrlā, jo pehz winas usdewumeem un peenahkumeem tikai winai eespehjams, par muhfu amatneezibas stahwokli skaitlōs sagahdat pahrskatu, kas tik nepeezeeschami wajadīgs preeksh muhfu pilsehtas taħakas attihstischana. Tikai fchahdi zehloni un fchahds mehrlis ir nodomatai skaitischana, kura pabalstahs us ruhpneezibas un amatneezibas fwabādu lihdsbalibū un lihdsdarbibū, un kura tadehk ari neprasa nelahdas zītas kontroles par pasneegto finu pateesibū, kā tikai istekumus, ko skaitīce ne pēe pēesti paſneeds no labā prahā. Bet tā kā tahdu materialu war fahraht tikai tad, ja tee, kureem pee tam intrese, ar wišpilnīgak vustizibū palaischahs un war palaistees, kā tās finas, ko pasneeguschi no labā prahā, wišpirms tikai wīneem pafchēm nahls par labu un tikai zaur wineem ari pilsehtai, tad saprotams pats no fawis, kā schahda skaitischana ne kaut fahdi netop isleetota nodokli finā un kā eeslatams par statistiskās kommisijas godapeenahkumi, gahdat, kā schahds materials preeksh tam netiltu isleetots.

Ja tā nebūtu, ja statistiskā kommisija
welti walkatu winai dāhwato uſtīzību, kant
ari tikai weenā weenīgā atgadījumā, tad jaun
to kā us weenu rāhweemi buhtu iſpostīta
eſpēhja, nahkamds laikds us labprāhtīgas
ſimi paſneegſchanas pamata iſrihīt statisſiſku
ſlaitiſchanu, t. i. statisſiſkā kommisijas iſhtaſ
darba pamats buhtu iſnīhīnats, un mums
galigi wajadsetu atfazītees no lauschu ſla-
tiſchanas, ſkolu, mīrſtibas, waj heedribu u. z.
ſtatistiſkahm. Saprotaſma leeta, ka walſte
waldiba waj pilsētas walde statisſiſkai kom-
misijai katra azumirkli wareja līlt iſrihīt
tahdu ſlaitiſchanu, kuras mehrkis buhtu no-
doklu nofazīſchana; bet tad winas organizāzija
pawifam zitadi eerihlojama, ne buht newareju
atfauktees us labprāhtīgas ſimi paſneegſchanas
un nodoklu noluhks it ſewiſch ki buhtu
peeminams. Iſnahktu par gaen, ſche ſihki
iſſkaidrot tahdu ſlaitiſchanu, kas iſrihītota
nodoklu ſinā, lai waretu peerahdit, ka tagad
nodomātā ſlaitiſchanā ſham noluhlam
nemas newar tilt leetota; peetiks ar aplee-
zinājumi, ka winai ne kahdā ſinā preelsch
tam ne bu h̄s deret, un ka statisſiſkā kommisija
apgalwo, ka tas nenotiks.

Bet sahdu labumu tad nu atnes tahda skaitischana?

Ja sahdam weikalam wairš neweizabs labi, tad pirmā leeta, kas darama: jamekkle un japehti, kā un kur kas faspeedees, jeb ziteem wahrdeem: wajaga eepasihtees ar wina patefahm buhschanahm, eekam kerahs pee lihdselteem, kas islabo. Bet tas tapat wajadfigs, kad wesela leela produkzijas nodala, sahda pee mums amatneeziba, kā rahdahs, sahklibot jeb wismasak pilnigi wairš negrib at-tihstitees, kur tadeht wijsupirms ja-isdabun paschi zehloni. Un tas muhsu amatneezibas statistiskās skaitishanas weenigais mehrkis un usdevums! Par peemehru: sahdam amatain israhditos, ka apgrozijums ir leels, bet materiala eegahdaschana pa leelakai dalai noteek en dētail, paschu pahrdotawu truhfst, truhfst ari derigi leetojamu maschinu un apparatu, pahrdoschana noteek zaur ziteem, tad finansbuhtu jaspreech, ka schim amata preeskchtahfakas usplaukschanas truhfst wajadfigā kapitala, ka preeskch scha amata weizinaschanas nepeezeeschami wajaga amatneezibas bankas waj afoziazijas (fabeedribas) u. t. t., un apgrozijuma leelums dotu eespehju, aprehkinat, iek leslam kapitalam mojadietu buht. Nob

git icelam kapitalam wajadjetu buht. **Zeb:** israhdahs, ka til swarigā saite starp meistaru un selleem un mahzelkeem lahdā amatā pilnigi pahrrauta, ka pehdejee nenem nelahdas dalibas pee pirmo mahjas sadīhwes, bet. ka pilnigi atschkirti strahdneeki melkē sawu pahrtiku, tad no tam tatschu buhtu noprotaams, ka muhsu tagadejā, gandrihs ne-aprobefschotā amatneezibas brihwiba, ar ko sakara stahw meistara stahwollis pret selleem un mahzelkeem, norahda, ka muhsu amatneeku kahrtas pamati jaw satriginati, kahdi apstakti tatschu nedrihkfstetu turpmal pastahwet, ja negrib, lai wišai kahrtai jaur to nezeltos breefmas. **Zeb:** ja kahdam ruhpneezibas saram, kusch pehz sawas dabas us to raidits, truhkfst pahrdewumu us Gelsch-freewiju, jeb tahdi pahrdewumi loti aprobeschoti, tad tas waretu atgahdinat, ka muhsu dseisszeli tarifu buhschanās waj atkautu rellamu laulā las pahrgrosams waj pahrlabojams. **Zeb:** algut leelum s, ismalsaschhanas kahrtiba un terminsch waretu dot isnahrumus, las vee mums wišderiaakais, jaur

lo finams atkal zeltos praktisks labums u. t. t.
Tā tad: jautajumu lokaņēs wiši jautajumi
tā saistahditi, ka tāifni norahda uš prakti-
kis keem spreedumeem un tikai tam derigi,
kamehr wiši patstahwigee teoretiskas apze-
rejumi pilnīgi atstahti un pēc sadabunamā
materiala apstrahdaschanas veenigi tik tākt
warehs tilt eewehtroti, zīl praktisks wasjadsības
to atlauz.

Bet ja nu dabunam issinat, kas kāvē muhsu rūhpniezības un amatniezības attīstīšanos, waj tad apstākļi jaw labosees jeb peenahlofchēe līlumi tiks pahrgrositi? Waj schi skaitīšanā nowehēsīhs, kas muhs speesch, un atnesīhs wišu, kas mums truhkst? Droši nē! Žīstais darsbs turpretim tilai sahkahs, kad skaitīšanā nobeigta un fawds īsuahlumds nosazīta — tapat kā kahds amats wiš nebeidsahs ar wajadīgo maschinu un rihku egaħbašchanu un eerihlofchanu, bet ar to tilai sahkahs! Nodomatas skaitīšanas īsnahkums reformu laukā, kas eekuslinatas no Rīgas amatniezības komisijas un Rīgas tehniskās beedribas, lihdsinajahs amata rihleem un maschinahm, kas amatniezības laukā til swa-riġas preelfch iſstrahdajameem produktiem, tadehk kā wišpirms buhs janosaka mehrkis, kā ari zeli, pa kureem tas fasneedsams, yebž tam kad zaur statistisko skaitīšchanu buhs iſdabuti muhsu amatniezības wahjumi faww wišpahrigā swarā preelfch pasčas amatniezīhos.

Mehs tatschu no wezeem laikeem jaw esam
raduschi, muhsu pilsehtas dsihwē paschi dotees
padomus un paschi palihdsetees un newis
ariweeni nogaidit usmudinajuma un palih-
dsibas no walsts waldibas — nu, tad tatschu
ari netruhls muhsu (leel- un fibl-) amat-
neezibas weizinaschanas finā wihr, kas mums
stahsees par wadoneem un muhs nowedihs
pee ta mehrka, pehz ka zeeschi un zensigi
bsenamees; bet scho mehrki tilai paschi waram
sprauftees, atklahti atsikhdam i tilai mums
ween pasihstamos apstakkus un jaur to da-
ridami finamu, kur un kā mums jalihds!
Muhsu peenahlums tadehlt ir, spert pirmo
foli, un kas skatahs atpalk, tas lai isdarahs
pats ar sawu finamu sirdi, ka atsazijees no
lihdsdarbibas pee sawas fahrtas un sawas
pilsehtas labllahschanaabs!

Tantissee laifraksti un „Latweeschu Alwises“.

(States Pt. 14.)

Mehs atradam, ka pee tautiskeem genteen
neem wišmasakais ja-eewehro trihs leetas:
tautas waloda, tautas tilums un prahata
attibstiba.

Tautas waloda. „Mehms zilweks finams nelaimigs, bet mehma tauta wehl nelaimiga; tautai bes sawas walodas ja-eet bojā, t. i. ta nespējī ilgakī, sevīšķī tauta buhōma, pastahwet; tadehk ir tautas waloda tautas džiwbiba.“ (Kundsimu kārtīs.)

Ur scheem wahrdeem esam pilnigi weenis
prahtis: tautas waloda tautas dsihwiba,
apehz tautai fawa waloda jakopi un ja-
audse tapat la zilwelam fawa dsihwiba.
Las zitam dsihwibu famaita, tas ir grebz-
neeks (pehz peekta haufchla) un las tautai
valodu faboja, tas ir kaundaris (pehz prahta
ikumeem). Iai gan nedf garigs nedf laizigs
soais tahdu teefos vreelchå nefauka het

kaundaris tahds paleek, sobits jeb nesobits,
tapehz ka tas tautai bara kauna, winai
walodu fabojadams. Waloda, ka lattam
is skolas gadeem sinams, ir lihdsellis, ar to
zits zitam sawas domas daram dsicdamas
(runadami) un redsamas (rakstidami), ta
tad pats par fewi protiams: jo pilnigals
schis lihdsellis (proti waloda), jo pilnigali
ari spehsim isteilt sawas domas, turklaht
waloda un domas stahw tahda tunwa fakara,
ka tahs naw schkramas, zilwels nespeli
pilnigi domat bes walodas. Mo scho wahredu
pateesibas latrs war pahrleezinatees: Iai
wunsch kaut ko isdoma, walodu neleetobams.
To paschu ari peerahda zilwels, kas pee
dsimis kurlmehms un naw bijis kurlmehmo
skola — zil tahlu tahds spehjus sawu garu
attihslit? Pehz scheem wahrdeem nahlam
pee spreediumia: waloda ir lihdsellis, ar to
sawas domas ne tikai issakam, bet ari at
tihstam, tapehz Wahzeetum taisniba falot:
„tehwu waloda ir guidribas atslehga“ (die
Muttersprache ist der Schlüssel zum Wissen).
Karts, kas nupat fazito sapratis, nopratis,
ka tautas waloda ir tautas angstakā mania.

Lai gan schee wahrdi wišpahri atſhi
par pateſeem, tomehr daudſ, ſoti bandſ
laika wajadſeja, kamehr muhſu tautas ſkolas
eeſahla ſchos wahrdus eewehrot. Wehl kates
atmineſees laikus, kür muhſu tautas ſkolo-
taji, ſawās ſapulzēs ſanahkuſchi, nerunoja
Latweechu walodā. Ja lahd's brihnijahs,
kapehz Latweechu tautas ſkotajji ſawās
ſapulzēs nerunajot latwiſki, tad dabuja dſirdeſ
neſizamu atbilbi: „At Latweechu walodu
nepeeteekot, tad gribot peenahkami ſaruma-
tees par wajadſigahm ſkolas mahzibahm un-
ſiutnebim“.

Ja paschi ar sawahm ausim reisu reisahm
neb̄. h̄tum schahdu atbildi ds̄irdejuschi, tad to
netizetum, ka Latweeschu skolotajs nespējī
Latweeschu walodā farunatees par tahdahm
leetahm, lo winsch Latweeschu walodā mahza
Latweeschu hehrueem. *)

Mehs fazijam, la tautai sawa waloda jakopj un jasaudse un tauta sawu walodu kopydama faudse, la wina to nesaboya. Walodu faboja, 1) kad winas smallas ihpaschi has wifas ne-eewehto xuna un ralsta un 2) kad winu loka un lausa pehz zitu walodu likunieem. Schee wahrdi ihpaschi sibmejahs us Latweeschu walodu un desmit Latweeschu teikumu starpa atradisim wišmasakais weenu, kam sweschi kansoli migurā. Lai to pereahditum, mums wajadsetu pahrspreest „Latweeschu walodas Wahžu wirseenu“; bet taš muhs aifwestu par tahlu, mehs tilai gribejam peeminet, la Latweeschu waloda tikuse bojata un tapehz mums wehl jo wairak jaruhpahs, lai fargajam un faudsejam, kas wehl faragajams un faudsejams.

Tautas tikums. Tikums ir tāhds, kas tautai tihk, netikums tāhds, kas tautai netihk. Wegee Latweeschi atsina par tikumu, kad zilwels palika pēc skaidra prahta, kad winsch nepeedsehrahs. Schahdu tikumu Latweeschi wisbahri godā, zeenā tureja, zitadi ne-

^{*)} II. Latweeschu wijsvahrigai flosotaju fayulzei, lo nutejca Rigo, un ne-aismirstamais Kronvaldu Atis wadis, mums gabijahs buht slabi. Ture protokolus weda Latweeschu walodā un tunas un frcedumi tapat notilahs Latweeschu walodā, lai gan peet sahībs fayulzis nedma dalibū netleit tautas flosotaji, bet ari ziti, vilfeitaš un gimnasaži flosotaji, un ūche wissi fredja fawas domas gaitschi un slaidri iſtejti Latweeschu walodā. Kabala peerahdijuma newajaga, la Latweeschu tautas flosotaji war Latweeschu walodu leekat fawas.

